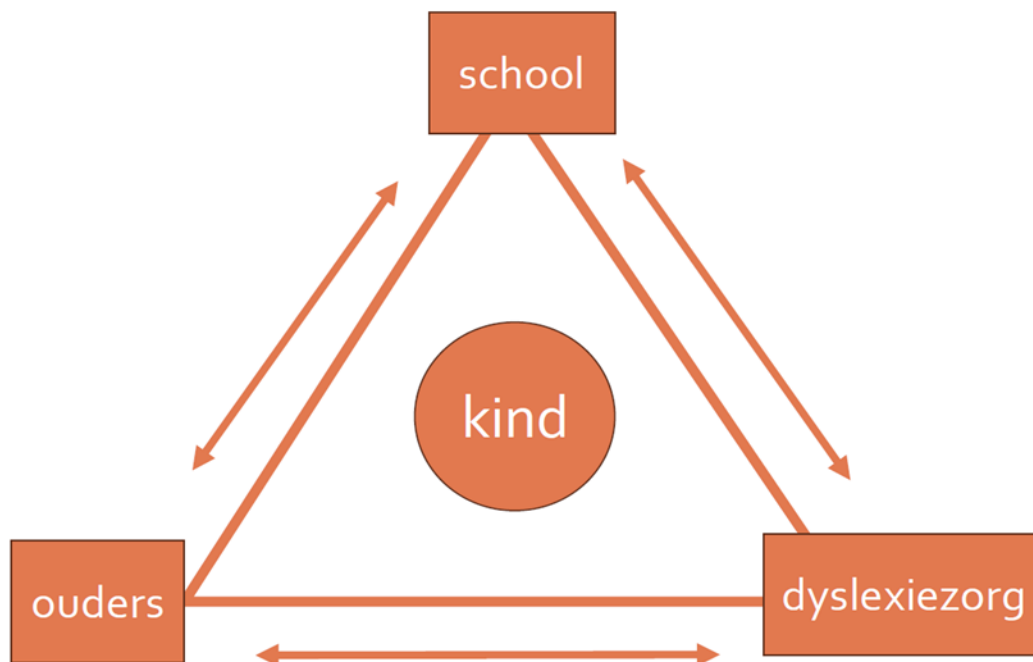

Ouders – Zorg – Onderwijs (OZO): Samen in een driehoek om de leerling heen

In de periode vóór, tijdens en na dyslexie-onderzoek en behandeling staan ouders, zorgaanbieder en onderwijsprofessional als betrokken partijen als het ware in een driehoek om de leerling heen. Het gezamenlijke doel is om te komen tot een optimale, adequate en coherente aanpak van de lees-/spellingproblemen en ondersteuning van de leerling. Het vraagt goede samenwerking, nauw contact en concrete onderlinge afstemming om samen de driehoek rond te maken. Dat kan een grote uitdaging zijn. Hoe krijg je dat samen goed voor elkaar?

Ondersteuningsniveau 4: zorg naast onderwijs

Als leerlingen op school ernstige en hardnekkige uitval op lezen en/of spellen vertonen, is het soms nodig om specialistische dyslexiezorg in te schakelen, voor diagnostisch onderzoek naar dyslexie, mogelijk gevolgd door een dyslexiebehandeling.

In aanvulling op de steeds verdergaande ondersteuning op de

ondersteuningsniveaus 1, 2, en 3 in het onderwijs wordt dan ondersteuningsniveau 4 geactiveerd: specialistische dyslexiezorg wordt tijdelijk toegevoegd aan de ondersteuning in het onderwijs.

De dyslexiebehandeling neemt daarbij het onderwijs niet over, maar is er op gericht om de lees-/spellingontwikkeling die op school is vastgelopen, zodanig te stimuleren dat deze weer zo goed mogelijk op gang komt binnen de mogelijkheden van de leerling.

Na afloop van de diagnostiekfase en eventueel ook de dyslexiebehandeling geeft de zorgverlener bruikbare adviezen voor de verdere ondersteuning in het onderwijs en thuis door de ouders. Deze adviezen zijn gericht op het bereiken en behouden van functionele geletterdheid en inzicht in de 'restlast' bij de leerling met dyslexie, en bevatten ook tips voor de inzet van compenserende hulpmiddelen op school en thuis.

In de periode vóór, tijdens en na de diagnostiekfase en eventueel ook de dyslexiebehandeling spelen school, zorgverlener en ouders ieder een belangrijke rol in de gezamenlijke begeleiding en ondersteuning van de leerling.

- **Zorgverlener:** heeft regie over de invulling van het diagnostiek- en behandeltraject
- **School:** blijft daarbij verantwoordelijk voor het bieden van goed, passend lees- en spellingonderwijs en de ondersteuning van de leerling op school.
- **Ouders:** geven aanvullende ondersteuning thuis, zoals hulp bij huiswerk en extra oefenen, en monitoren het welbevinden van hun zoon of dochter.

Zij staan als het ware in een driehoek om de leerling heen. Langs de zijden van de driehoek hebben en houden zij contact met elkaar, maar alle drie zijn zij gericht op de ontwikkeling van de leerling in hun midden. Daarbij houden zij alle drie ook goed contact met de leerling, en zorgen er ook voor dat deze actief betrokken wordt in het proces. Belangrijke vraag voor deze 'driehoek' is: hoe kan een optimale onderlinge afstemming en samenwerking tussen de verschillende partijen gerealiseerd worden?

Ouders, zorg en onderwijs: elk in hun eigen rol

Als hoekpunten in de driehoek zijn ouders, onderwijsprofessional en zorgaanbieder betrokken bij de begeleiding en ondersteuning van de ontwikkeling van een en hetzelfde kind.

Het is belangrijk om samen te komen tot antwoorden op de volgende vragen:

- Wat is nodig voor deze leerling?
- Wie gaat wat doen in het proces van begeleiding en ondersteuning?
- Wat kan ik vanuit mijn achtergrond, kennis en ervaring bijdragen?
- Wat verwachten we van elkaar?
- Hoe kunnen we elkaar helpen en aanvullen?

Het gaat niet alleen om elkaar informeren, maar ook om afstemmen met elkaar. Alleen dan is het mogelijk om te komen tot een optimale, adequate en coherente aanpak van de lees-/spellingproblemen en ondersteuning van de leerling in het midden.

Tijdens de behandelperiode: afstemmen in de samenwerking

De diagnosticus/behandelaar heeft in de behandelperiode de regie, en neemt als het ware de hoofdrol. Hij of zij is verantwoordelijk voor de invulling van het plan van aanpak voor de behandeling.

School en ouders hebben in deze periode belangrijke bijrollen, waar de behandelaar mee moet afstemmen. Afstemming is nodig voor een succesvolle effectieve behandeling.

De leerling blijft in het onderwijs het aanbod op ON1 en ON2 houden, aangevuld met specifieke individuele ondersteuning op maat op ON3.

In samenspraak tussen behandelaar, school en ouders wordt bepaald welke invulling voor ON3 het best passend is voor deze specifieke leerling. Op basis van handelingsadviezen van de diagnosticus/behandelaar wordt gekozen voor de juiste balans tussen remediëren en mogelijk al deels compenseren.

Hierbij is het belangrijk om oog te houden voor de belastbaarheid en het

welbevinden van leerling en ouders, maar ook van school en behandelaar. Daarbij is het cruciaal om duidelijke afspraken te maken over wie wat gaat doen en wat daarvoor nodig is.

Evaluatie in de driehoek

Tussentijds evalueren ouders, onderwijs en zorg – in nauw contact met de leerling - samen over het plan van aanpak voor de behandelperiode en de afgesproken taakverdeling:

- Wat werkt goed? Hoe gaan we dat uitbouwen?
- Wat werkt minder goed? Hoe gaan we dat oplossen?

Als het nodig is, worden plan en afspraken bijgesteld. Momenten voor het samen evalueren in de driehoek worden bij voorkeur vooraf ingepland.

School heeft daarbij een 'monitorende' functie. Dat wil zeggen dat de school de leerling in de gaten houdt en zich bezig houdt met vragen als:

- Hoe gaat het met de leerling? Wordt de leerling niet overbelast?
- Blijken alle afspraken duidelijk, of is er toch enige verwarring over wat er op school, thuis of bij de behandelaar gedaan wordt?
- Hoe staat het met het welbevinden van de leerling?

Als er signalen zijn dat er bijstelling nodig is, neemt school contact op met ouders en behandelaar.

Na afloop van de behandeling

Aan het eind van de behandelperiode wordt een eindgesprek gehouden in de driehoek, waarbij de volgende vragen gesteld kunnen worden:

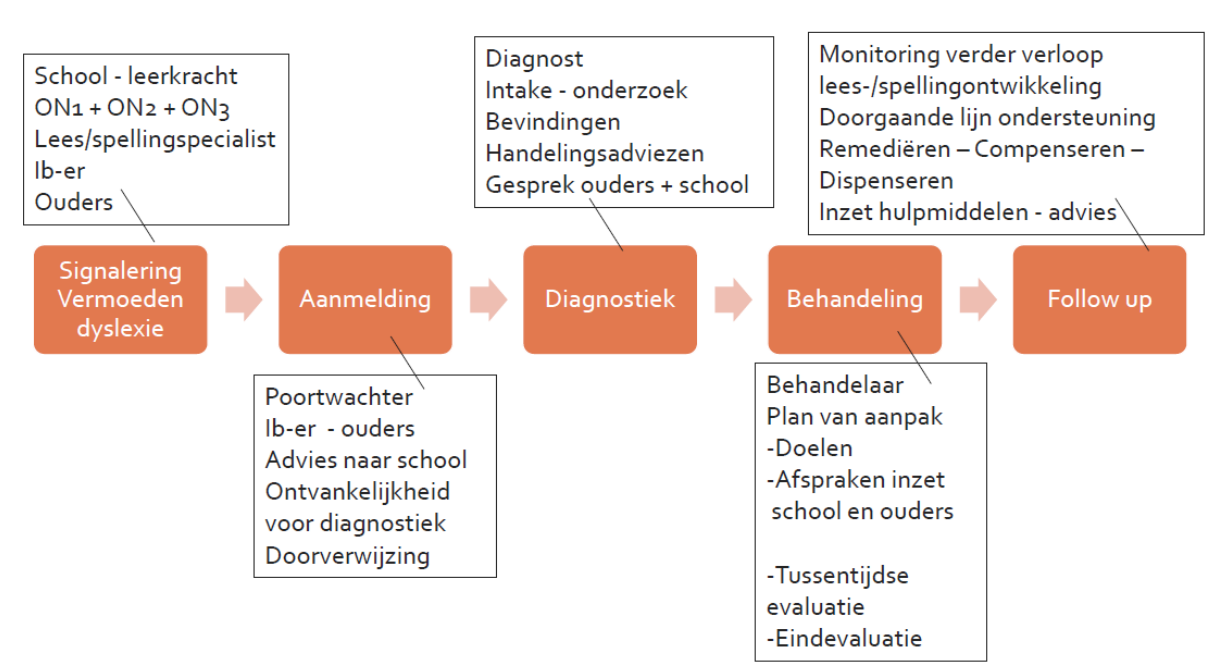
- Wat is het plan van aanpak voor de toekomst?
- Hoe kan de ondersteuning op school en thuis verder worden voortgezet?
- Wat wordt afgesproken over verdere monitoring van de leerling door de zorg: is er follow up onderzoek?
- Hoe wordt blijvende betrokkenheid tussen ouders, zorg en onderwijs rondom deze leerling gerealiseerd?

School neemt de volledige verantwoordelijkheid voor de begeleiding en ondersteuning van de lees- en spellingontwikkeling van de leerling weer op zich.

Binnen de kaders van passend onderwijs krijgt de leerling de ondersteuning die nodig is. De invulling van ON3 wordt bepaald op basis van handelingsadviezen van de diagnosticus/behandelaar: eventueel nog verder remediëren op school en uitbreiding van inzet van compenserende middelen, passend bij de restlast bij de leerling na de behandeling.

De behandelaar voert de behandeling niet meer uit, maar is in veel gevallen nog wel beschikbaar voor follow-up en advies, voor zowel school als ouders. Afspraken hierover zijn gemaakt in het eindgesprek bij de afronding van de behandeling.

Tijdbalk inzet ON₄ – Sleutelmomenten voor optimale samenwerking OZO

Afstemming in de driehoek – samen knelpunten oplossen en gezamenlijk doel

Belangrijk is het samen signaleren van eventuele knelpunten op een of meer van de zijden van de driehoek en het in onderlinge afstemming oplossen van deze knelpunten. Dat vraagt het volgende van de betrokkenen in de driehoek:

- Samen nauw contact hebben – en houden!
- Samen leren
- Elkaar helpen

En het belangrijkste is het gezamenlijke doel voor ogen houden: het streven naar een optimale, adequate en coherente aanpak van de lees-/spellingproblemen en ondersteuning van deze leerling in het midden.

Goede voorbeelden van samenwerking in de OZO driehoek

Op de website van [Dyslexie Centraal](#) presenteren we een aantal voorbeelden uit de praktijk van goede samenwerking 'in de driehoek' door ouders, zorg en onderwijs, rondom leerlingen in het basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs.

Tutorial ON4

Voor meer uitleg over afstemming tussen de verschillende partijen in de periode van dyslexiezorg verwijzen we naar de [tutorial over ondersteuningsniveau 4.](#)